

naar **BUITEN!**

Recreëren in de regio 2010

Overzicht van natuur- en recreatiegebieden in Zuid-Holland

Natuurschoon
nader bekeken

Wandelen en
fietsen in het groen

Recreatiegebieden
in kaart gebracht

Alle activiteiten op
een rij

Maak kans op
mooie prijzen

Deze special is uitgegeven met als doel informatie te verstrekken over groen- en recreatieactiviteiten in Zuid-Holland. Deze special is een gezamenlijke uitgave van G.Z-H, de Zuid-Hollandse en Zeeuwse (natuur- en) recreatieschappen, de provincie Zuid-Holland, gemeente Midden-Delfland, het Promotie Platform Midden-Delfland, gemeente Den Haag, De Hollandse Biesbosch, Dunea, Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Veerpont de Kwakel

Heen en weer met Veerpont De Kwakel tussen het Bommee en de Kwakelweg is een leuke afwisseling tijdens een fietstochtje of wandeling. De pont wordt bedient door vrijwillige schippers die u graag naar de overkant varen. Kijk voor vaartijden en tarieven op www.recreatiegebied-midden-delfland.nl

Midden-Delfland Op kaart nummer: 12

Dol op water

Honden zijn gek op zwemmen. Bij de Klinkenbergerplas is een speciaal 'hondenstrandje' het hele jaar speciaal voor hen toegankelijk. Zandkastelen bouwen of met omgeslagen broekspijpen over het water turen... In het hoogseizoen is het "mensenstrand" een aardige picknickplek. Petje op en kleedje uitslaan maar. Liever op pad met de hengel? Snoek, karper en voorn zwemmen hier rond in de grote plas.

Meer weten? Kijk voor informatie op www.recreatiezuidholland.nl

Oegstgeest, Klinkenbergerplas Op kaart nummer: 2

Natuur krijgt de ruimte

„ Het Hoekse Park, het nieuwe recreatiegebied in aanleg bij de Rottemeren, is naar verwachting in 2013 gereed maar er valt nu al volop te genieten. In de afgelopen twee jaar is een deel van het park omgetoerd van weiland tot een waterrijk gebied waar de natuur de ruimte krijgt en waar iedereen volop kan wandelen, fietsen, spelen, vissen en zwemmen. „

Marieke de Gast, projectleider Hoekse Park

Rotterdam, Hoekse Park Op kaart nummer: 9

Het wordt weer genieten! Voorjaar in het duin

Het is weer voorjaar. De lente valt als een zachte deken over het land, een deken van frisse geuren, kleuren en voorjaarsgeluiden. De tijd van het jonge groen en helblauwe luchten. Ook het duin komt na een lange winterslaap weer tot leven. Dat wordt weer genieten: tijd voor een wandeling in het duin.

In het begin van de lente verdwijnen de groepen trekvogels uit het duin. Eerst de ganzen, dan de leeuweriken en tapuiten. Op weg naar het hoge noorden. Dan is het altijd even wachten tot de broedvogels aankomen. Met hun territoriale zang maken ze bekend dat ze er weer zijn: blijf uit de buurt want ik ben er al, dit is mijn gebied en daarmee, jullie zijn altijd welkom.

Melodietjes

De tiptaf is meestal de eerste die in het duin hoorbaar is. Dan volgt de fitis: een echte duinkarakteristieke soort. Ze komen massaal aan: ineens gonst het met melodietjes in de struiken. Twee weken later komen soorten als de nachtegaal en grasmus aan. Wanneer de zwartkop en vink hun snavel opendoen, dan is het alleen nog wacht-

ten op de riet- en moerasvogels: de hekkensluiters. Als zij er zijn, is het écht voorjaar.

Metamorfose

Naarmate de lente vordert, komen ook de kleuren in het duin tot leven. Uit de grijze tinten komen eerst langzaam de paarse tinten van de berken naar voren. Dan laten de vlieren en kamperfoelie hun eerste groene blaadjes zien, gevolgd door de duindoorns met hun groenblauwe waas. In mei komen de meidoorns aan de beurt. In deze maand wordt het duin massaal omgetoerd en krijgt het een frisse groene

kleur. Tot slot zijn de eiken aan de beurt. Ze beginnen met groenbruine kleuren, maar uiteindelijk kleuren ze groen.

Wakker worden!

In de tussentijd zijn in april de eerste amfibieën wakker geworden. Soorten als de gewone pad, groene kikker, bruine kikker, rugstreeppad en boomkikker hebben hun winterslaap overleefd en trekken naar de vochtige duinvalleien en infiltratieplassen. Daar wachtend, kwakend en lonkend naar hun aankomende partners, is het in de avond-schemer een drukke boel.

Wassenaar, Meijendel Op kaart nummer: 63

Schoner water voor zwemvijver

Deze zomer kunnen zwemliefhebbers en zonzonbidders weer als vanouds genieten van de oevers en de zwemvijvers in het Oosterpark in Ridderkerk. Het afgelopen jaar is hier hard gewerkt om het strandje en de zwemvijver zo in te richten dat bezoekers er met plezier gebruik van kunnen maken.

Gezond zwemwater?

De uitgediepte zwemvijver en het inpompen van schoon water via een nieuw gegraven sloot beplant met water- en moerasplanten moeten zorgen voor ideaal zwemwater. Het doel is dat er in de vijver geen blauwalg meer voorkomt op warme zomerse dagen.

Dieren hebben plezier

Het zwemstrandje is uitgebreid en er is een hekwerk

omheen gezet om het honden-vrij te houden. Als alternatief komt er voor honden een eigen strandje in de buurt van het pannenkoekenhuis. Voor ganzen wordt aan de andere kant van de zwemplas ruimte

gemaakt waar ze gemakkelijk in en uit het water kunnen komen. Ook deze maatregel moet vervuiling van het strand tegengaan.

Meer weten over het Oosterpark? Kijk op www.recreatiezuidholland.nl

Ridderkerk, Oosterpark Op kaart nummer: 46

Op de trappers in etappes

Fiets mee van

Dobbbeplas naar

Brouwersdam

Met de Giro d' Italia en de Tour de France in het vooruitzicht zijn in de natuur- en recreatiegebieden binnenkort wervelende en unieke fietsactiviteiten te ervaren, om deelnemers en bezoekers het Giro- en Tourgevoel te laten beleven.

Een ongekend wielerspektakel met zes familie-etappes
Van 9 mei tot 4 juli 2010 vindt in de natuur- en recreatiegebieden een actief evenementenprogramma plaats met bijzonder leuke fietsactiviteiten, demonstraties en een fietsinformatiemarkt. Benieuwd naar innovatieve fietsvormen? Dit is het moment om het te proberen! Niet alleen leuk om naar te kijken maar ook leuk om aan mee te doen. Wat is er zoal te verwachten: New Energy Podium, BMX-parcours, cursus fietsreparatie, funfietsen, pimp your bike & fietstaptoe, virtueel fietsen, gratis verschillende familiefietstochten, funworld Jumpworld en nog veel meer. Op verschillende dagen zijn er familiefietstochten, ook geschikt voor de jongere bezoekers. De etappes gaan via fietsknooppuntssystemen in de

omgeving en zijn 15 km en 35 km lang. Dit evenement wordt in opdracht van de natuur- en

recreatieschappen georganiseerd door B on Tour for New Energy.

Tour de Rotterdam
Op zaterdag 3 juli wordt het programma afgerond met de Tour de Rotterdam. Wielercomité Rijnmond organiseert

op deze dag op IJsselmonde, Voorne-Putten-Rozenburg en bij de Grevelingen een pelotonstocht, vrije toertochten en familietochten, variërend in lengte van 20 tot 151 km. Meer informatie is te vinden op www.tourderotterdam.nl

Overnachtingsmogelijkheden bezoekers Giro d'Italia en Tour de France
Vanwege de verwachte toestroom van kampeersers uit heel Europa gaan overheden en ondernemers in de regio Rotterdam op diverse locaties tijdelijke voorzieningen plaatsen om de gasten comfortabel en veilig te laten overnachten. Kijk voor meer informatie op www.tourdefrancerotterdam.nl of recreatiezuidholland.nl

Binnenkort ook verwacht: Fietscafés!
Naast het evenementenprogramma bieden we de fietsers ook iets blijvends. Fietscafés! Bij een fietscafé kan de elektrische fiets worden opgeladen. De cafés beschikken over meerdere oplaadpunten. Ook is er gelegenheid voor het plakken van de bidon en de aanschaf van een fietskaart. Natuurlijk kan de fietser er ook terecht voor het nuttigen van een consumptie.

Mis het niet! Toegang is gratis. Advies, kom op de fiets. **Parkeergelegenheid is tijdens de evenementen beperkt.**

Belangrijke data

Giro d' Italia Maandag 10 mei:	Etappe 3 Amsterdam/Middelburg
Tour de France Zaterdag 3 juli: Zondag 4 juli:	Proloog in Rotterdam Etappe 1 Rotterdam/Brussel
Fietsprogramma 1e etappe zondag 9 mei : 2e etappe zondag 16 mei: 3e etappe zondag 30 mei: 4e etappe zaterdag 5 juni: 5e etappe zondag 20 juni: 6e etappe zaterdag 3 juli:	Dobbbeplas, parkeerplaats bij de IJbaan van 11:00 – 15:00 uur Reeuwijkse Plassen, parkeerplaats Reeuwijkse Hout, 13:00 – 17:00 uur Rottemeren, parkeerplaats Hoge Bergse Bos, 11:00 – 15:00 uur Krimpenerwaard, parkeerplaats Krimpenerhout, 11:00 – 15:00 uur Midden-Delfland, parkeerplaats Krabbepas, 11:00 – 15:00 uur Grevelingen, Brouwersdam, parkeerplaats De Punt, 12:00 - 16:00 uur Oude Maas, parkeerplaats Johannapolder* 13:00 – 17:00 uur *(alleen evenement, geen etappe)
Tour de Rotterdam Zaterdag 3 juli	Pelotonstocht, vrije toertochten en familietochten
Meer weten? Kijk op www.recreatiezuidholland.nl	

Droge voeten en 'verderkijkers'

Vogelspotters kunnen hun hart ophalen. Er is een spiksplinternieuwe vogelkijkhut bij Vogelplas Starrevaart. Vorig jaar is de kijkhut op deze locatie door vanden brand gestoken. Daarom bestaat de nieuwe kijkhut uit een stalen constructie. Evenals de vorige vogelkijkhut is deze toegankelijk voor mindervaliden met scootmobielen.

Prrrrrih, prrrrih
Ook als u hier nog nooit bent geweest is Vogelplas Starrevaart een bezoek waard. In dit unieke gebied ligt rondom de plas een natuurpad. Tijdens een korte wandeling zijn prachtige vogels ook zonder verrekijker te zien. Krakeend, brilduiker en verschillende steltlopers zijn regelmatig te bewonderen. Prrrrrih, als u geluk heeft en even stil staat strelen zangvogels het oor. Eigenlijk zijn hier in alle seizoenen vogels uit heel Europa voor een kort of lang verblijf. Een vogelposter aan de wand in de kijkhut helpt vogels te herkennen. Om een idee te krijgen van de aantallen en diversiteit staan op www.vwgvlietland.nl actuele tellingen.

Watersporten en vogels spotten
Zin in wat afwisseling? Vogelplas Starrevaart ligt tussen twee recreatiegebieden in: Vlietland en Leidschendammerhout. Roofvogels zoals de buizerd en torenvalk zitten hier graag in de meer dichte begroeiing. Op en aan het water bij Vlietland is het zeilen, kanoën, vissen en roeien geblazen. De Leidschendammerhout, waar ooit eeuwen geleden zijn, is één groot golfparadijs.

Nieuwsgierig geworden... kom eens kijken.
www.recreatiezuidholland.nl

Den Haag: groene wereldstad aan zee

Den Haag is letterlijk een groene stad aan zee. Met haar parken, landgoederen, duingebieden, stadstuinen en stadsboerderijen zijn er heel veel natuur- en recreatiemogelijkheden. Van mountainbiken door De Uithof tot paardrijden in de Scheveningse Bosjes. Van oudsher is Den Haag groenrijk en hebben veel parken en bomen een geschiedenis. Zo kunt u in het centrum van Den Haag een uitgestippelde wandelroute volgen langs monumentale bomen.

Nog meer weten over het Haagse groen? Kijk op www.denhaag.nl/groen

Foto: Peter van Oosterhout

Vissen is cool!

Steeds meer kinderen ontdekken vissen als hobby. Het afgelopen jaar steeg het aantal vissende jongeren zelfs tot boven een half miljoen! Dit blijkt uit een onderzoek van onderzoeksbureau NIPO. De Bernisse is uitermate geschikt voor (jonge) vissers, heeft een goede visstand en uitstekende vissteigers. Een deel van de Bernisse is ingericht als forellenplas. Langs de waterkant bevinden zich op diverse plaatsen visstekken waarbij ook rekening is gehouden met mindervaliden.

Meer dan vissen

De acht kilometer lange rivierloop de Bernisse biedt ook veel andere mogelijkheden. Gemotoriseerd vaarverkeer is niet toegestaan waardoor het water helemaal beschikbaar is voor kanoën, roeien, zwemmen en spelevaren. Zwemlocaties zijn te vinden in Abbenbroek, Zuidland en Simonshaven. Op de oevers bij Abbenbroek en Simonshaven zijn er zwemstrandjes, speel- en ligweiden, spartelvijvers, toiletten, horeca en parkeerplaatsen. Ook zijn er boten en kano's te huur.

Meer weten over dit gebied?

Kijk eens op www.recreatiezuidholland.nl

De Bernisse Op kaart nummer: 34

Onderwater-paradijs voor mens en zeedier

Het zoute water van het Grevelingenmeer biedt een grote variëteit aan onderwaterleven. Hierdoor is het meer een paradijs voor duikers. Op en rond het meer zijn zijn mooie duikstekken te vinden, dit maakt het voor duikers nog aantrekkelijker om hier een duik te nemen.

Het Grevelingenmeer is tegenwoordig één van de schoonste en helderste zoutwatermeren van Zuidwest Europa. Tussen de waterplanten en de stenen houden zich massa's kleine visjes op, zoals de zwarte grondel die voor de vele visetende vogels een geliefd voedsel is. Ook zijn er diverse soorten anemonen en schelpdieren, zoals het muiltje, scholen haring, botervisjes en paling te vinden.

De mooiste duiklocaties zijn te vinden op www.grevelingen.nl

Grevelingenmeer Op kaart nummer: 44

De Brouwersdam als superspot

De Brouwersdam tussen Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee wordt ontwikkeld tot dé watersport- en natuurboulevard van Nederland. De zeezijde en meerzijde van de Brouwersdam krijgen verschillende gezichten. Aan de zeezijde ligt de nadruk op actieve sporten in de branding als kitesurfen, wind- en brandingsurfen en op het strand beachvolleybal en beachvoetbal. Aan de binnenzijde krijgen de duiksport, de onderwaternatuur en het zeilen meer aandacht.

De twee zijden worden beter met elkaar verbonden door de aanleg van gezamenlijke voorzieningen zoals een bezoekerscentrum. Inmiddels is een aantal vernieuwingen door de recreant al in gebruik:

de spectaculaire Waterjump bij het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam en een voor mindervaliden toegankelijke duiklocatie bij West-Repert. Op 28, 29 en 30 mei vindt dit jaar voor het eerst een groot

beachvolleybalevenement plaats dat jaarlijks terug zal keren (zie de activiteitenpagina). In voorbereiding is o.a. een

verlenging van het tramspoor over de Brouwersdam van het RTM-Museum op de Punt. Deze impuls aan de Brouwersdam wordt mede mogelijk gemaakt door gemeenten, provincies, rijksoverheid en Europa.

Kijk voor meer informatie op www.zichtopdegrevelingen.nl

Grevelingen, Brouwersdam Op kaart nummer: 52

De Waterjump bij het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam, foto: Bart van Putten

Feesten in de natuur!

Waterspelletjes voor de kids, een natuurquiz, bomen klimmen, natuurexcursies, hutten bouwen en nog veel meer! Op zondag 26 september 2010 is het feest in Meijndel en kan jong en oud op een speelse manier kennismaken met en genieten van dit prachtige stukje natuur. Rondom het bezoekerscentrum, in de speeltuin en op het oude parkeerterrein vinden tal van activiteiten plaats.

Dunea organiseert deze Natuurfeestdag in Meijndel samen met organisaties als IVN, KNNV, Gemeente Den Haag, Het Bewaarde Land en Staatsbosbeheer. Noteer de datum vast in de agenda, want

de dag staat bol van leuke activiteiten voor jong en oud. Voor iedereen is er wel iets te beleven. Houd www.dunea.nl in de gaten voor meer informatie en het programma.

Wassenaar, Meijndel Op kaart nummer: 63

Op zoek naar bevers in De Biesbosch

In De Biesbosch zwemmen bijna 300 bevers. In het recreatiegebied van de Hollandse Biesbosch zijn volop beversporen te vinden en liggen enorme beverburchten. Naast Biesboschcentrum Dordrecht ligt het BeverBos, een omheind gebied waar de bevers Beert en Benthe met hun twee jongen wonen. Tijdens een wandeling

over het BeverBosPad of een bezoek aan de tentoonstelling in het centrum, kom je van alles te weten over bevers. Biesboschcentrum Dordrecht organiseert regelmatig Bevertochten met een natuurgids. Na een bezoek aan het BeverBos stappen de deelnemers in een fluisterboot voor een vaartocht in de schemering.

Dan is de kans om een bever te zien namelijk het grootst. Aan boord vertelt de gids interessante weetjes over bevers en hun leefgebied en laat daarbij verschillende voorbeelden uit de 'beverkist' zien, zoals het skelet van een beverkop

en een echte beverkeutel! Ondertussen is het genieten van warme chocolademelk met beverkoek. Meer informatie en tijden staan op www.hollandsebiesbosch.nl. Bezoekadres Biesboschcentrum, Baanhoekweg 53 in Dordrecht.

Dordrecht Op kaart nummer: 19 en 47

Nieuw: Spannend speurpad door de Duinen van Oostvoorne

De Stichting Het Zuid-Hollands Landschap heeft speciaal voor kinderen in de basisschoollleeftijd (en hun ouders) een spannend speurpad ontwikkeld. Verrassend is dat de kinderen tijdens een wandeling door de Duinen van Oostvoorne zelf moeten ontdekken hoe de route loopt. Om het speurpad te kunnen volgen kan bij de balie van het Bezoekerscentrum Tenellaplas een speurkaart gekocht worden voor € 1,- per stuk. Een deel van de route staat hierop ingetekend, maar onderweg zijn er ook zes routepaaltjes met daarop een sjabloon. De deelnemers aan het speurpad moeten dit sjabloon overtekenen op de speurkaart. Wie dit netjes doet, ontdekt hoe de wandeling vervolgd kan worden. Het thema van de wandeling is: 'wie woont waar'. De paaltjes langs de route staan op die plekken waar de kikker, de eend, de bosuil, de zandhagedis, de eekhoorn en het ree gezien kunnen worden. Op de achterkant van de kaart staan beschrijvingen van deze dieren. Dit is leerzaam en maakt

het herkennen van de soorten in het wild eenvoudiger. De totale lengte van het speurpad is bijna twee kilometer. De nieuwe speurkaart is vanaf 1 mei 2010 beschikbaar. Het Bezoekerscentrum Tenellaplas ligt aan de Duinstraat 12a, 3235 NK in Rockanje.

Vanaf het centrum van Oostvoorne geven bordjes de weg aan naar het bezoekerscentrum. Openingstijden: zaterdag en zondag van 10:00 tot 16:30 uur en woensdagmid-

dag van 13:00 tot 16:30 uur. Tijdens schoolvakanties dinsdag tot en met zondag van 10:00 tot 16:30 uur. Toegang gratis. Kijk ook op: www.zuidhollandslchap.nl

Oostvoorne Op kaart nummer: 30

Foto: Natuurmonumenten / Rene Koster

Oase in de Randstad

Wandelen, fietsen, maar vooral varen en kanoën: de recreatieve mogelijkheden van de Nieuwkoopse Plassen zijn ongekend. Bezoekers laten zich verrassen door deze oase van water, land en verre horizons. Opvallend is de rust, vooral op het water. En dat midden in de drukke Randstad. Het gloednieuwe bezoekerscentrum van Natuurmonumenten is een prachtige uitvalsbasis voor informatie over de geschiedenis van het gebied met de spannende interactieve tentoonstelling 'Ontdek de geheimen van de Nieuwkoopse Plassen'. In de winkel zijn natuurboeken, natuurproducten en leuke cadeautjes te vinden. Na een hapje en een drankje bij het ernaast gelegen restaurant Tijsterman is het tijd voor een ontspannende kanotocht, een vaartocht per elektroboot of met de speciale excursieboot. Misschien laat de purperreiger zich wel even zien! Lekker wandelen of fietsen kan natuurlijk ook. Kijk voor informatie over de recreatieve mogelijkheden, maar ook over de vrijwel dagelijkse vaarexcursies op www.natuurmonumenten.nl/nieuwkoopseplassen

Nieuwkoopse Plassen Op kaart nummer: 4

Start fietsspektakel bij De Dobbeplass

De Dobbeplass is een prima uitvalsbasis voor een lekker dagje fietsen, wandelen, skaten of gewoon luieren langs de waterkant. Op zondag 9 mei is de aftrap van het fietsprogramma in De Dobbeplass (zie pagina 3 in deze krant). De skeelerbaan/ijsbaan wordt voor deze dag speciaal ingericht als evenemententerrein. Een mooie plek voor een uniek en spectaculair programma of dagje uit.

Pijnacker - Nootdorp Op kaart nummer: 8

Meer weten over alles wat groeit en bloeit in de duingebieden Meijndel, Solleveld en Berkheide? Kom langs in het bezoekerscentrum van Dunea aan de Meijndelseweg 40 in Wassenaar. Kijk voor openingstijden, excursies, fiets- en wandelmogelijkheden op www.dunea.nl

Wassenaar, Meijndel Op kaart nummer: 63

Wandelen met de buurtbus

Genieten van het Groene Hart en de natuur beleven! De natuurgebieden van Staatsbosbeheer in het Groene Hart bieden veel recreatiemogelijkheden in een prachtige omgeving. Met de nieuwe buurtbus is het nu wel heel makkelijk om van de diverse mogelijkheden te genieten. Struinen door het bos, wandelen langs water, over een dijk of op mooie wandelpaden. Maak ook gebruik van de gezellige horecagelegenheden. Er zijn diverse haltes om in- en uit te stappen. De buurtbus rijdt vanaf Bodegraven o. a. via Fort Wierickerschans, Nieuwerbrug aan den Rijn, Driebruggen, langs het schitterende riviertje de Meije en terug. Bezoek met de buurtbus het bezoekerscentrum Groene Hart Centrum, prachtig gelegen op het Fort Wierickerschans bij Bodegraven. Het meest gave overblijfsel van de Oude Hollandse Waterlinie.

Kijk voor meer informatie, vertrektijden en de route van de buurtbus op:
www.staatsbosbeheer.nl
www.buurtbusdemeije.nl en/of
www.groenehartcentrum.nl

Bodegraven Op kaart nummer: 7

Rozen ruiken in het Westbroekpark

In Schevingen is niet alleen het strand te vinden maar ook het schitterende Westbroekpark. Dit Haagse park staat vooral bekend om de vele prachtige rozensoorten in haar rosarium, ofwel rozentuin. Er bloeien van juni tot eind oktober maar liefst meer dan 350 verschillende rozenrassen, met een totaal van ongeveer 20.000 rozenstruiken. In het rosarium staan de nieuwste soorten, die door kwekers vanuit de gehele wereld zijn ingestuurd.

Het park heeft naast de vele rozen ook 150 soorten vaste planten. Bij alle planten staan naambordjes. Het Westbroekpark is dan ook een grote inspiratiebron voor iedereen die van tuinieren houdt. Er zijn geen paden dus er kan lekker gewandeld worden over het gras. Daarnaast kan er genoten worden van al de mooie vijvers die het park rijk is. Door de losstaande boomgroepen en de schilderachtige doorkijkjes doet het qua aanleg denken aan een Engels park. En in de zomer is de theeschenkerij geopend, evenals de roeibotenverhuur.

50e Internationale Rozenconcours in Westbroekpark
Stokpaardje van het Westbroekpark is het Internati-

onale Rozenconcours. Ieder jaar, begin juli, ontmoeten de groten van de internationale rozenwereld elkaar in het Westbroekpark. De bijna voltallige internationale rozenwereld verkiest Den Haag voor een bezoek, omdat daar nieuwe rozenrassen worden gekeurd, maar ook rozen die deels al in de handel zijn. Wat

het Haagse rozenconcours ook zo uniek maakt, zijn de proefvelden. Rozenkwekers kunnen hun nieuwe kruisingsproducten en rassen in het Westbroekpark testen. Tijdens het jaarlijkse internationale rozenconcours strijden de deelnemers om de felbegeerde trofee: de Gouden Roos van de stad Den Haag. Op 8 juli

2010 wordt het rozenconcours extra feestelijk omlijst; dan wordt het prestigieuze evenement voor de 50ste keer georganiseerd. Het concours is voor genodigden maar tijdens de Dag van de Roos, op zondag 11 juli, kan iedereen de Gouden Roos van Den Haag bewonderen.

Den Haag Op kaart nummer: 57

Foto: Juriaan Brobbel

Fietsen langs cultuurhistorie

Midden in de Randstad tussen Delft, Vlaardingen, Schiedam en de kassen van het Westland ligt één van de oudste poldergebieden van Zuid-Holland: Midden-Delfland. Voor veel bezoekers een verrassende ontdekking.

Midden-Delfland heeft een landschap met een slotenpatroon dat tussen de tiende en dertiende eeuw ontstond. Omdat zandige en kleiige grond minder inklonk, kwamen kreekbeddingen

en kreekruigen in het landschap te liggen. De strijd tegen het water is waarneembaar aan de vele afwateringskanalen, de polderkaden en natuurlijk aan de molens en gemalen. Veel molens

verdwenen toen gemalen hun taak overnamen, maar sommige vroege molensplaatsen zijn nog goed herkenbaar.

Historische boerderijen

Midden-Delfland kent een rijke cultuurhistorie waarvan veel elementen bewaard zijn gebleven. Dorpsboerderijen laten het agrarische verleden van Midden-Delfland zien. Vanaf de zestiende eeuw bouwden de boeren hun boerderij van baksteen. Sommige boerderijen bevatten nog elementen uit die tijd en behoren daarmee tot de oudste boerderijen van Nederland. Ook de dorpen van Midden-Delfland hebben een rijke geschiedenis die is af te lezen van de vele oude gevels.

Cultuur & historieroute door Midden-Delfland

De cultuurfietsroute met overzichtskaart kost € 2,00 en is verkrijgbaar bij de Midden-Delfland Vereniging. Via deze route is een selectie van honderd belangrijke cultuurhistorische plaatsen terug te vinden, waaronder boerderijen, molens en gemalen, kerken, maar ook de dorpsmusea. Kijk voor meer informatie op:
www.middendelflandvereniging.nl

Midden-Delfland Op kaart nummer: 12

Er op uit gaan

Wandelroutes

Meijendel

Blauwe route

Volg de blauwe paaltjes voor een 3 km wandeling langs infiltratieplassen en door de typische duinbossen van Meijendel. Neem onderweg eens de tijd bij de vogelkijkwand en het uitkijkpunt de Abelentop. Start: bezoekerscentrum. www.dunea.nl

Rode route

Deze 3 km paaltjesroute loopt van bos naar binnenduinrand en weer terug naar het bosrijke gedeelte: de woonplaats van ree en eekhoorn. Onderweg een mooi uitzicht op Wassenaar en de zee. Start: parkeerterrein Kievietsduin. www.dunea.nl

Gele route

De gele paaltjes gaan richting zee het open duin in. De 3 km wandeling voert langs bloemrijke duingraslanden, vochtige duinvalleien, infiltratieplassen en een prachtig uitzicht op de Noordzee. Start: bezoekerscentrum. www.dunea.nl

Landgoed Clingendael

Op het historische landgoed Clingendael heerst serene rust en proeft u geschiedenis en sfeer. U kunt genieten van de glooiende gazons, statige boomgroepen en waterpartijen. 2 en 4 km. www.denhaag.nl/groen

Monumentale Bomenroute, wandelen langs levende monumenten

Al vele eeuwen bepalen bomen het straatbeeld van het oude centrum van Den Haag. U komt een aantal prachtige monumentale bomen tegen waaronder de bekendste boom van Den Haag, de Postzegelboom voor het Paleis Noordeinde. 5 km www.denhaag.nl/groen

Zandhagedisroute, Noordwijk

Deze wandeling loopt door een aantal gebieden van verschillende eigenaren en beheerders. Een gevarieerde 9 km route langs bollenvelten, bos, duinen en over het strand. In de luwte van de duinen groeien de bosjes van het Langeveld. www.zuidhollandslandschap.nl

Laarzenpad

Duivenvoordse polder

Bezoek de Duivenvoordse polder via het Laarzenpad door het Achterbos. Vanaf

wandelen door het prachtige open veenweidegebied.

www.middendelflandvereniging.nl

Hollandse Biesbosch Zuilespolderroute

Wandeling langs de verschillende facetten van de Hollandse Biesbosch; polderland, bosgebied, recreatiegebied. De 2,5 km route van gele bordjes voert langs een bijenstal en observatiehut en gaat groten-deels over onverharde paden. www.hollandsebiesbosch.nl

Helpolderroute

4 km wandeling door de Helpolder en de Zuilespolder, langs graslanden, grazend vee, troepen ganzen, slootjes. De route voert door bos en langs de rivier en loopt tevens langs het Beverbos. www.hollandsebiesbosch.nl

Griendmuseumpad

Natuurwandeling door een openluchtmuseum in nationaal Park de Biesbosch. De route is te bereiken met Zonnepont 7 vanaf Biesboschcentrum Dordrecht. De 6 km wandeling leidt via bruggetjes door een wilgen-vloedbos en langs voormalige griendwerkershuisjes. www.hollandsebiesbosch.nl

Natuureiland Tiengemeten

Ervaar de natte natuur en spot vele vogels in de Weelde of zoek naar het Tiengemeten van weleer in Weemoed. Door beide gebieden loopt een uitgestippelde wandelroute van 6 en 6,5 km. www.natuurmonumenten.nl

Natuureiland Tiengemeten

Avontuurlijk ingesteld en niet bang voor nattigheid? Struin dan naar hartenlust door de Wildernis van natuureiland Tiengemeten! 10 km. www.natuurmonumenten.nl

Nieuwkoopse Plassen Westveense Polderroute

Een mooie 3 km tocht door weilanden, over land en water. Het thema is de ontstaansgeschiedenis van de polder door veenafgravingen. www.natuurmonumenten.nl

Nieuwkoopse Plassen Oudshoorp

Een bijzondere 3 km wandeling dwars door weilanden en langs koeien. Af en toe moet er over een hek heen geklommen worden, maar daar zijn opstapjes voor gemaakt. www.natuurmonumenten.nl

De eilanden en kust Voorne en Putten

Keuze uit vijf prachtige wandelroutes die vaak zijn in te korten: Langs en om landgoederen, kennis maken met Voorne, over buitendijken en door dorpskernen, langs het eeuwenoude riviertje De Bernisse of door laag gelegen polder met weide-vogels. 12, 70, 18, 27, en 26 km. www.vvvzhe.nl

Kwade Hoek, Duinen van Goeree

Een afwisselende wandeling door de mooie Kwade Hoek. Ruik het zout, voel de wind en zie hoe de zee het land boetseert. 4,1 of 2,8 km. www.natuurmonumenten.nl

Zeedorpenroute op Goeree

Wandelroute van 23 km. www.zuidhollandslandschap.nl

Volgerland, Duinen van Goeree

Wandel 5 km lang dwars door natuur in ontwikkeling. De inrichting van voormalig landbouwgrond is klaar. Nu is de natuur aan zet. Vogels hebben het gebied al gevonden! www.natuurmonumenten.nl

Midden-Delfland

Een heerlijke 17 km wandelroute langs middeleeuws moeras en hedendaagse polders. www.natuurmonumenten.nl

Groene Hart Tussen Hollandsche Lek en IJssel

Deze 12 km wandeling gaat door weilanden en over graspaden. Onderweg maakt u kennis met het open landschap van de Krimpenerwaard. In het voorjaar staat de polder vol met pinkster- en koekoeksbloemen. www.zuidhollandslandschap.nl

De geschiedenis van fort Wierickerschans

Ga met een gids van Staatsbosbeheer op pad en kom meer te weten over de wordingsgeschiedenis van het fort Wierickerschans. Wat was de aanleiding van de bouw? Waarom op deze plek? Welke functies had het fort? 1-2 uur. www.staatsbosbeheer.nl

Weidevogels en landschap

Waar je ook staat, overal hoor je weidevogels en kleuren de graslanden door de bloemen. Voorjaar in de polder Stein is de moeite waard om mee te maken. Hier kun je genieten van het typische Hollandse landschap. 7 km. www.staatsbosbeheer.nl

Kinderroute

Pimmetjespad

In de Nieuwkoopse Plassen ligt een eilandje met ruisend riet, moerasbosjes, graslandjes vol bloemen en verre uitzichten over de plassen. Op informatiepanelen staan leuke natuurbelevingsopdrachten voor de jeugd. 1 km. www.natuurmonumenten.nl

Wandel en fietsroute

De Uithof

Opvallend in De Uithof is de lange dijk die het gebied als het ware doorkruist. Langs en op de hele dijk loopt een fiets-

en voetpad, dat een ideale uitvalsbasis is om De Uithof bij Den Haag te verkennen. www.denhaag.nl/groen

Fietsroutes

Midden-Delfland fietsknooppunten

Fietsknooppuntennetwerk door het unieke oer-Hollandse landschap van Midden-Delfland en langs de enorme groente- en bloemenkassen van Westland. Bepaal zelf uw route en bezoek onderweg terrassen en restaurants in de dorpen en gehuchten. www.recreatiezuidholland.nl

Groene Hoefijzerroute

Tussen Kijkduin, Hoek van Holland en Maassluis ligt deze fietsroute van 46 km. www.zuidhollandslandschap.nl

Voorne-Putten

Duin- en Waterroute door polders en duinen van Voorne U beleeft 37 km lang een mooie kennismaking door de duinen en polders van Voorne. Ook zijn er mogelijkheden om bij het Groene Strand en Landgoed Mildenburg in Oostvoorne een korte wandeling te maken. Start: Bezoekerscentrum Tenellaplas, Rockanje. www.zuidhollandslandschap.nl

Groene Hart

Fietsroute Groene Hart Deze fietsroute van 37 kilometer loodst u langs de mooiste plekken én biedt een aantal leuke weetjes over het Groene Hart. www.staatsbosbeheer.nl

Zuid-Holland

Korte maar vooral lange fietsroutes langs en door het Hollandse landschap. Ook veel GPS tochten zijn te vinden op www.recreatiezuidholland.nl

Vijfheerenlanden

Fietsen door de Vijfheerenlanden, 44 km. www.zuidhollandslandschap.nl

Routes zonder beperking

Tiengemeten

Via verharde wegen is het uitzichtpunt De Vliedberg bereikbaar, met een prachtig uitzicht over het hele eiland. Ook het Oosten is goed bereikbaar, met ouderwetse akkertjes en De Herberg voor een hapje en een drankje. www.natuurmonumenten.nl

Van Rijckevorselroute, 's Gravenzande

Een gevarieerde 3,5 km route geschikt voor rolstoelers en buggy's door het Stael-duinse Bos, een groen eiland omringd door glas, onder de rook van één van de grootste havens van de wereld. Neem ook een kijkje in bezoekerscentrum d'Oude Koestal midden in het bos. www.zuidhollandslandschap.nl

Familiepad de Balij

Deze mooie verharde 2 kilometer route door De Balij in Zoetermeer heeft vele rustplekken. Ook leuk voor gezinnen met jonge kinderen vanwege het speelbos. www.staatsbosbeheer.nl

Nordic walking routes

Bergse Bos en Krabbeplass

In het Hoge- en Lage Bergse Bos zijn twee routes uitgezet van een kleine 5 km. Bij de Krabbeplass is de route 12 km. www.recreatiezuidholland.nl

Kanoroutes

GPX-route De Zweth

De Zweth is aangelegd aan het begin van de 20e eeuw. Twee keer kruist deze 17 km route de Zweth en voert verder langs oude vaartjes en slootjes. www.recreatiezuidholland.nl

Ruige Biesbosch route

Kanoroute van 1½ a 2 uur door de kleinste en smalste kreekjes van de Hollandse Biesbosch. Tijdens de tocht kunt u op diverse plaatsen aanleggen voor een wandeling over het Griendmuseumpad. www.hollandsebiesbosch.nl

Nieuwkoopse Plassen

De Nieuwkoopse Plassen zijn het beste te ontdekken vanaf het water. Natuurmonumenten heeft drie kanoroutes uitgezet. 8,5 km gele en rode route en 11 km groene route. www.natuurmonumenten.nl

Steproute

Steproute Hollandse Biesbosch

Actieve 4½ km steproute langs het Beverbos, polders, graslanden, sluizen, een bijenstal en de Sterrenwacht. www.hollandsebiesbosch.nl

Ver weg en toch zo dichtbij

Zuid-Holland kent vele mogelijkheden voor een dagje uit. Al fietsend en wandelend geven de gebieden ontspanning en is er van alles te ontdekken. Ook met de auto is het vanaf een parkeerplaats gemakkelijk om er op uit trekken. Heerlijk luieren langs de waterkant of actief watersporten, het kan allemaal. Kom ook eens in een ander seizoen en laat u verrassen door al het wonderschoon dat de natuur te bieden heeft. Bij u in de buurt of net even ietsje verder. Ook leuk, op www.zuid-holland.com staan meer dan 1.000 attracties. U komt er lopend, met de fiets, de auto of het openbaar vervoer. Voor routebeschrijvingen verwijzen wij u naar de desbetreffende websites.

Natuur- en recreatiegebieden

- 1 Nieuw Leeuwenhorst
- 2 Kagerzoom, Kagerplassen en Klinkenbergerplas
- 3 Hollands Duin / Berkheide
- 4 Nieuwkoopse Plassen
- 5 Haagse Bos
- 6 Vogelplas Starrevaart, Vlietland en Leidschendamhout
- 7 Fort Wierickerschans
- 8 De Balij, Bieslandse Bos en Dobbeplas
- 9 Rottemeren: Lage- en Hoge Bergse Bos, Nessebos, Rottezoom, Bleiswijkse Zoom Noord, Hoekse Park, Eendragtspolder
- 10 Resuijkse Plassen: Goudse Hout, Reeuijkse Hout, Gouwebos, 't Weegje
- 11 Stelduine Bos
- 12 Midden-Delfland: Akerdijkse Bos, Broekpolder, Foppenplas, Rietputten, Abtswoudse Bos, Kerkpolder, Overbos
- 13 Vlietlanden
- 14 Akerdijkse Plassen
- 15 Hollandse Biesbosch, niet opengesteld
- 16 Vogelplas Middelblok
- 17 Berkenwoudse Driehoek
- 18 Krimpenerwaard: Loetbos en Krimpenerhout
- 19 De Nieuwe Dordtse Biesbosch
- 20 Zouweboezem
- 21 Over-Heicop
- 22 Schoonrewoerdse Wiel
- 23 Bos Valckensteijn
- 24 IJsselmonde: Zuidelijk Randpark
- 25 IJsselmonde: Oude Maas, Rhoonse- en Carnisse Grienden
- 26 Klein Profijt
- 27 Slikken van Voorne
- 28 Oostvoornse- en Brielse Meer
- 29 Groene Strand
- 30 Duinen van Oostvoorne
- 31 Badstrand Rockanje
- 32 Fort Noorddijk
- 33 Holle Mare
- 34 Bernisse
- 35 Korendijkse slikken
- 36 Tiengemeten
- 37 Haringvliet
- 38 Oeverlanden Hollands Diep
- 39 De Duinen van Goeree
- 40 Westduinen
- 41 De Kwade Hoek
- 42 Scheelhoek
- 43 Hellegatsplaten
- 44 Grevelingen
- 45 Landtong Rozenburg
- 46 IJsselmonde: Oosterpark, Sandelingen Ambacht, Devel
- 47 Hollandse Biesbosch
- 48 Landgoed Ockenburgh
- 49 Kralingse Bos
- 50 Slingeland
- 51 Het Zuiderpark
- 52 Brouwersdam
- 53 Westduinpark en Bosjes van Poot
- 54 Landgoederen Clingendael en Oosterbeek
- 55 Landgoed Meer en Bos
- 56 Het Zuiderpark Den Haag
- 57 Westbroekpark en Scheveningse Bosjes
- 58 Nieuwe Scheveningse Bosjes
- 59 Sint Hubertuspark
- 60 De Vliet
- 61 Recreatiegebied Madestein
- 62 Voornes Duin
- 63 Meijndel
- 64 Solleveld, alleen toegankelijk met passe-partout
- 65 Kapittelduinen Hoek van Holland
- 66 Bosjes van Pax en Wapendal (niet toegankelijk)
- 67 Arboretum Trompenburg
- 68 Landgoederen Marlot en Reigersbergen

Uitleg kaart

Om u een beeld te geven van de natuur/recreatieve mogelijkheden in een gebied, is deze kaart ontwikkeld. Hierop is af te lezen waar welke gebieden liggen en van wie ze zijn of wie ze in beheer heeft. Heeft u vragen over één van deze gebieden, dan verwijzen wij u direct naar deze organisatie. Voor het gemak staat het internetadres vermeld in de legenda.

- In beheer bij:
- Natuur- en recreatiegebieden G.Z.H., www.recreatiezuidholland.nl
 - Natuur- en recreatiegebieden in ontwikkeling in toekomst G.Z.H., www.gzh.nl
 - Natuurgebieden Natuurmonumenten, www.natuurmonumenten.nl
 - Natuurgebieden Zuid-Hollands Landschap, www.zuidhollandslandschap.nl
 - Den Haag natuur- en recreatiegebieden www.denhaag.nl
 - Dunea, www.dunea.nl
 - Natuurgebieden Staatsbosbeheer, www.staatsbosbeheer.nl
 - Dunea en Staatsbosbeheer
 - Hollandse Biesbosch www.hollandsebiesbosch.nl
 - Midden-Delfland gebied www.middendelfland.nl

Ondergrond: © Topografische Dienst, Apeldoorn
Basis: © G.A.M. Schuurman
Staatsoverheid, Ondergrond, Gemeente Den Haag, Den Haag
Hollandsche Biesbosch, Dordrecht, Dunea, Westvoorne
Stichting Nat. Zuid-Hollands Landschap, Rotterdam
Gemeente Midden-Delfland, Midden-Delfland
april 2010

APRIL

24 april
Bevertocht
Gezinswandeling en vaartocht met open fluisterboot onder leiding van een Biesbosch-gids. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

25 april
IJsselmonde/ Ridderkerk/ Oosterpark/ Gorzen
Kiezen uit verrassende wandelroutes van 5, 10 of 15 km. Startpunt kinderboerderij. Extra mogelijkheden route met gids of 5 km puzzeltocht.
www.recreatiezuidholland.nl

MEI

1 mei
De grutto in Westeinde
Onder begeleiding van een gids wordt gespeurd naar de weidevogels die Westeinde rijk is. Laat je verrassen door dit gebied.
www.staatsbosbeheer.nl

5 mei
Wetlandtocht
Vaarwandeltocht naar twee vogelgebieden in de Biesbosch onder leiding van een natuurgids. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

5 mei
Dauwtrappen Akerdijkse Plassen
Verken dit bijzondere natuurgebied midden in de Randstad samen met een gids. U komt vele soorten vogels tegen.
www.natuurmonumenten.nl

10 mei
Giro d'Italia
Etappe 3 van Amsterdam naar Middelburg

15 mei
Superdierendag op Tiengemeten
Voor kinderen vanaf 6 jaar. We organiseren allerlei activiteiten die met dieren te maken hebben. Leuk en leerzaam!
www.natuurmonumenten.nl

19 mei
Beleef de lente in Meijendel! (kinderen 6 t/m 10 jaar)
Kinderexcursie in Meijendel. De kinderen voelen, ruiken, proeven en ervaren wat de natuur hen te bieden heeft. www.dunea.nl

23 mei
Midden-Delfland zaait
Proef de streekproducten en lekkernijen uit Midden-Delfland in het Natuurcentrum de Boshoeck te Schiedam.
www.natuurcentrumdeboshoeck.nl

28 mei
Avondwandelingen door Meijendel
Met de duinwachter op zoek naar padden en vleermuizen. Wie weet welke nachtdieren zich nog meer laten zien? www.dunea.nl

28-29-30 mei
Palm Beach Life Brouwersdam
Beach volleybalevenement: clinics op 28 mei, Palm Beach Live Beach Volleybaltoernooi, ere- en eerstedivisietoernooi voor dames en heren. www.beachvolley.nl

29 mei
Bos & Burchtfair op Landgoed Mildenburg in Oostvoorne
Een zeer gevarieerde tuinfair van 10.00-17.00 uur met 100 exposanten.
www.bosenburchtfair.nl en www.zuidhollandslandschap.nl

30 mei
Dag van het park
Verschillende gratis activiteiten en muzikale optredens voor jong en oud in het Zuiderpark.
www.denhaag.nl/groen

JUNI

4 juni
Meijendel tussen schemer en middernacht
Met de duinwachter op zoek naar padden en vleermuizen. Wie weet welke nachtdieren zich nog meer laten zien?
www.dunea.nl

5 juni
Avontuurlijke Vogeltocht
Vaarwandeltocht door kleine Biesboschkreekjes met een open fluisterbootje in de vroege ochtend. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

12 juni
Regiobijeenkomst in de Krimpenerwaard
De Stichting Het Zuid-Hollands Landschap houdt 's middags open huis in het veenweidelandschap midden in de Krimpenerwaard bij Berkenwoude. Er is van alles te zien en te beleven, ook leuk voor kinderen.
www.zuidhollandslandschap.nl

13 juni
Open dag Heemtuin Goudse Hout
Excursies, kinderactiviteiten, muziek en nog veel meer.
www.heemtuingoudsehout.nl

13 juni
Dag van het Haagse Bos
Een onvergetelijke natuurbeleving voor jong en oud! Kom naar de roofvogeldemonstratie, laat je schminken of uitdagen op de survivalbaan.
www.staatsbosbeheer.nl

17 juni
Excursie voor mindervaliden op Tiengemeten
Een combinatie van informatie krijgen over Tiengemeten en het zelf ervaren door een tochtje naar het uitzichtpunt.
www.natuurmonumenten.nl

19 juni
Midden-Delfland Dag
Met als thema “Ontdek de groene voortuin” houdt heel Midden-Delfland, open huis voor iedereen. Kijk 1 juni op www.middendelflandvereniging.nl voor het programma.

19 juni
Doorstapwandeling Kwade Hoek
Een lekker lange wandeltocht onder leiding van een gids door de natuurgebieden van Natuurmonumenten.
www.natuurmonumenten.nl

19 juni
Schapen scheren
Prachtige zwartblesschappen in Hendrik Ido Ambacht. Bij deze stal zijn ook alle oud Hollandse koeien te zien.
<http://frelustal.ambacht.net>

27 juni
Open dag Kikkervalleien
Normaal zijn de Kikkervalleien afgesloten voor publiek, maar tijdens de open dag is dit prachtige gebied open voor iedereen.
www.dunea.nl

JULI

3 juli
Grazers in het duin
Op zoek naar een ontmoeting met de grazers van Meijendel: Gallo-wayrunderen en Fjordenpaarden.
www.dunea.nl

3 juli
Tocht naar het Biesboschverleden
Vaarwandeltocht. Ervaar hoe de griendwerkers in de Biesbosch leefden en werkten. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

zaterdag 3 juli
Tour de Rotterdam
Peletonstocht, vrije toertochten en familietochten.
www.tourderotterdam.nl

4 juli
Tour de France
Etappe 1 van Rotterdam naar Brussel

4 juli
Boerderijfietstocht
Start met diavoorstelling en gratis kopje koffie bij informatiecentrum De Hartloper. Variërend 15 tot 45 km. www.groenehart.info

28 juli
Kinderexcursie Kwade Hoek
Met blote voeten en je schepnet struinen door laag water, op zoek naar allerlei soorten schelpen.
www.natuurmonumenten.nl

AUGUSTUS

6 augustus
Go Solar
Vaarwandeltocht voor het gezin met leuke speurtocht rondom het thema (zonne-)energie. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

7 augustus
Dagvlinders in Meijendel
De duinen zijn de ideale plaats om vlinders te kijken. Zoeken hoeft bijna niet, ze zijn er volop te vinden. www.dunea.nl

28 augustus
Vleermuisexcursie
Samen met een gids wordt gespeurd naar vleermuizen. Ze vliegen rakelings langs je, met behulp van een ‘bat-detector’ kun je ze horen. www.staatsbosbeheer.nl

28 augustus
Nacht van de Vleermuis
Ga mee met een vleermuiskenner in Oostvoorne die met een speciale detector de wonderlijke geluiden van deze nachtdieren kan laten horen. www.vleermuis.net en www.zuidhollandslandschap.nl

28-29 augustus
Lickebaertsdagen, Hoeve Avondrust
Recreatieve boeren- en streekproductenmarkt voor de echte fijnproevers. www.mooidichtbij.nl

29 augustus
Een dagje genieten op Tiengemeten
Samen met een gids zes uur lang genieten van natuureiland Tien-gemeten, vol vogels, planten en Schotse hooglanders.
www.natuurmonumenten.nl

SEPTEMBER

3 september
Op de fiets door het rustgebied
In de stille schemer nemen twee

duinwachters de deelnemers mee voor een fietstocht door het rustgebied in Meijendel.
www.dunea.nl

11 september
Open Monumentendag Fort Noorddijk en Fort Penserdijk
Tijdens de Open Monumentendag van 10.00-16.00 uur stelt Stichting Het Zuid-Hollands Landschap haar deuren open bij Fort Noorddijk, een oude vesting uit 1883 bij Hellevoetsluis en Fort Penserdijk uit 1886 bij Brielle.
www.zuidhollandslandschap.nl

11 september
Open monumentendag
Bezoek de monumenten in cittaslow Midden-Delfland aan de hand van het thema “De smaak van de 19e eeuw”.
www.middendelflandvereniging.nl

11 september
Griendexcursie
Natuurwandeling onder leiding van een Biesboschgids door een openluchtmuseum, het Griendmu-seumpad. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

12 september
Nazomerfair Akerdijk
Een unieke manier om kennis te maken met een doorgaans gesloten natuurgebied; De Akerdijkse Plassen. U kunt er deze dag doorheen wandelen. Rondom de historische boerderij vindt u kraampjes met biologisch eten en drinken, kunstzinnige spellen en leuke (kinder)activiteiten.
www.natuurmonumenten.nl

12 september
Roofvogeldag
Naast de roofvogeldemonstratie vertelt men over de aanwezige reptielen en zijn er leuke doe-activiteiten voor kinderen. Schiedam, www.mooidichtbij.nl

18 september
Vaarexcursie door de Vlietlanden
Vaar mee met de excursieboot door dit waterrijke natuurgebied en leer de achtergronden van het gebied kennen.
www.natuurmonumenten.nl

26 september
Regiobijeenkomst in de Duinen van Oostvoorne
Maak kennis met een dynamisch kustgebied met open duin, binnenduinbos, natte en droge duinvalleien. Met gezinsactiviteiten, start vanaf Bezoekerscentrum Tenellaplas.
www.zuidhollandslandschap.nl

OKTOBER

9 oktober
Herfstexcursie
Wandeling onder leiding van een Biesboschgids. Deelnemers krijgen een paddenstoelenzoekkaart en spiegeltje. Kijk voor meer data op www.hollandsebiesbosch.nl

9 oktober
De tuin van de Randstad
In de druivenserres van “Nieuw Tuinzicht” laten ambachtelijke ondernemers en verenigingen uit Midden-Delfland, Westland en omgeving bezoekers genieten

van al het moois wat de streek te bieden heeft!
www.druivenkwekerij.nl

16 oktober
Paddenstoelen Meijendel
Meijendel is één van de paddenstoelrijkste gebieden van Nederland. Naar schatting komen er meer dan 1000 soorten voor.
www.dunea.nl

30 oktober
De Nachtwachter
Geniet van duister en stilte in de Nacht van de nacht. Een belevingstocht in het Bieslandse Bos met de nachtwaker van Staatsbosbeheer.
www.staatsbosbeheer.nl

31 oktober
Paddenstoelen excursie op Voorne
Leer alles over paddenstoelen rondom het Quackjeswater op Voorne met de wandelexcursie onder leiding van een gids.
www.natuurmonumenten.nl

NOVEMBER

6 november
Natuurwerkdag
Kom een dagje meewerken in de natuur! Er is vast een locatie bij u in de buurt.
www.natuurwerkdag.nl en www.zuidhollandslandschap.nl

DECEMBER

12 december
Regiobijeenkomst op landgoed Nieuw Leeuwenhorst in Noordwijkerhout
Een landgoed met slingerende paden door het bos met vijver en uitkijkpunten. Op het programma staan diverse gezinsactiviteiten.
www.zuidhollandslandschap.nl

DOORLOPENDE ACTIVITEITEN

10 april t/m 24 juli
Eendenkooi Bakkerswaal in Lekkerkerk
Kom eens een kijkje nemen achter de schermen. De eendenkooi is op afspraak in excursieverband te bezoeken, bel Hans Zantinge 0180- 66 18 31.
www.zuidhollandslandschap.nl

17-18 april, 29-30 mei, 26-27 juni, 18-19 september en 30 oktober
Wandel mee met de Haagse Natuurverkenners
De Haagse Natuurverkenners is er voor kinderen van 7 t/m 13 jaar. De speurtochten gaan door de natuur of stukken groen in Den Haag. De Natuurverkenners krijgen een routeboekje mee om het gebied te ontdekken. Op 28 november sluiten zij het jaar af met een natuur- en techniekspektakel en zijn er de hele dag leuke activiteiten. www.denhaag.nl/haagsenatuurverkenners

25 april-16 mei, 12 september-14 november
Er op uit in 't Groen? ... Doen!
Laat u iedere zondag verrassen door deze prachtige wandelingen. 5 km met een puzzeltocht voor kinderen of kies voor 10 of 15

km. Steeds in een ander recreatie- of natuurgebied. Ook excursie met gids mogelijk. Programmaboekje met routebeschrijving op www.recreatiezuidholland.nl

25 april, 19 mei, 20 juni, 18 juli, 29 augustus, 22 september, 24 oktober,
Excursies in Heemtuin H.J. Bos
Ieder jaargetijde heeft zijn eigen natuurverschijnselen. Om hier extra aandacht aan te geven worden er meerdere excursies gehouden. Deze wandelingen zijn gedrukt af te halen bij de beheerdersruimte van het Heempark, maar zijn ook digitaal beschikbaar
www.denhaag.nl/groen

30 april t/m 13 juni en van 15 t/m 31 oktober 2010
Voorjaars- en najaarsopening Japanse tuin
De Japanse tuin is elk jaar slechts een paar weken open. Ervaar de serene rust en geniet van de prachtige kleuren. www.denhaag.nl/groen

30 april-10 oktober
Vaartochten Nieuwkoopse Plassen
Meerdere keren per week vertrekt de excursieboot Blauwjantje vanaf het bezoekerscentrum voor een mooie tocht met steeds een eigen thema.
www.natuurmonumenten.nl

5 mei-29 september
Kinderrondvaart naar Geitenkamp, Nieuwkoopse Plassen
Iedere woensdag kindermiddag bij het bezoekerscentrum. Vaar mee met de gids en beleef een spannende middag!
www.natuurmonumenten.nl

9 mei-3 juli
Op de trappers in etappes Fiets mee van Dobbeplas naar Brouwersdam.
Een eenmalig en ongekend wielerspektakel in een actief evenementenprogramma: met zes etappes familietochten, BMX-parcours, pimp your bike & fietstaptoe, virtueel fietsen, cursus fietsreparatie, funworld jumpworld en funfietsen Niet alleen leuk om naar te kijken maar ook leuk om te doen. Kijk voor de locaties en het volledige programma op pagina 3 en www.recreatiezuidholland.nl

Excursie Fort Wierickerschans
Cultuurhistorische wandelingen op Fort Wierickerschans. Herbeleef de geschiedenis!
www.staatsbosbeheer.nl

Exposities, wandel- en fietsexcursies, duurzaamheids activiteiten
Cultuur en historische informatie, streekproducten etc. ieder weekend het hele jaar door. De Hartloper. www.groenehart.info/infocentrumreeuwijk.html.

Bovenstaand aanbod is slechts een selectie uit het totale aanbod. Kijk voor meer excursies, activiteiten en evenementen op de websites van de betreffende organisaties. Ook voor actuele data.

Natuurmonument Westduinpark

Het grootste groengebied in Den Haag

Het Westduinpark en de Bosjes van Poot horen bij een duingebied dat zich vroeger uitstreckte van Monster tot aan de monding van de Oude Rijn bij Katwijk aan Zee. Samen met Wapendal vormen ze een Natura 2000-gebied. Daarmee horen ze tot het netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa.

De natuur beschermen, belev en gebruiken. Daar draait het om in een Natura 2000-gebied. Planten, vogels en andere dieren vinden er de bescherming die nodig is om de soorten en hun leefgebieden in stand te houden. Kenmerkend voor een Natura 2000-gebied is, dat er waardevolle flora en fauna in voorkomen. Bescherming van die flora en fauna is hard nodig, het aantal soorten gaat in Europa al jaren snel achteruit. Daarnaast wordt het gebied intensief gebruikt voor diverse vormen van recreatie.

Het Westduinpark en de Bosjes van Poot zijn samen ruim 230 hectare groot. De gebieden verbinden Kijkduin met

Scheveningen. Daarmee is natuurmonument Westduinpark het grootste groengebied in Den Haag. Voor veel planten- en diersoorten is het een belangrijk leefgebied. De grootste viervoeter die van nature in het park voorkomt is de vos. En er komen veel vogelsoorten voor, waaronder de nachtegaal.

Het gebied heeft een typisch oud duinlandschap met duinstruweel, duinbos en duingrasland. Er is veel natuurlijke variatie in het duingebied, met dichte bebossing en open vlakten, steile hellingen en uitzichtpunten die tot meer dan 30 meter boven zeeniveau uit-

steken. Op het voedselarme zand gedijen diverse specifieke duinplanten. In juli en augustus kleuren de koningskaars en de teunisbloem het duingebied geel, samen met het donkerder gele jacobskruid, met een blauw accent van het slangenkruid.

Er lopen verschillende fiets- en wandelroutes door dit duingebied. Voor paardenliefhebbers zijn ruitersporen aangelegd. Kinderen spelen graag in zandspeelplaats De Berenkuil of één van de andere speelplekken. Ook de uitzichtpunten of het strandmuseum Jutterskeet Ome Jan zijn een bezoek waard.

Den Haag, Westduinpark Op kaart nummer: 53

Foto: Peter van Oosterhout

Genieten in het Westduinpark

Wandelen met de hond, leuk in de Krimpenerhout

Niets leuker dan de hond lekker los laten lopen en er heerlijk mee ravotten zonder dat anderen er last van hebben. Op een aantal plekken in de Krimpenerhout kan dat. Er is ook een hondenstrand aangelegd waar honden het hele jaar los mogen lopen en zwemmen. De losloopgebieden in de Krimpenerhout

staan aangegeven met bordjes. In sommige delen van het gebied mogen honden alleen aangelijnd lopen: het voetpad ten noorden van de surfplas, op alle fietspaden en uiteraard het koei-

enbos. Bij de surfplas mogen ze ook van 1 oktober tot en met 31 maart. Buiten deze periode is het -vanuit hygiënische overwegingen- niet toegestaan. www.recreatiezuidholland.nl

Krimpen aan den IJssel, Krimpenerhout Op kaart nummer: 18

Beleef de natuur

Ontdek de verschillende natuurgebieden in Rottmeren zoals de natuureilandjes aan de Noordoever van de Zeevenhuizerplas en spot bijzondere vogels vanaf het vogelkijkpunt. Verken per kano het moerasgebied de Wiebertjes of ontdek de mooiste vlinders langs de vlinderroute in het Nessebos. In het Koornmolengat, een prachtig bewaard natuurreserveaat met veel watervogels, organiseert Natuur- en Vogelwacht Rotta in het zomerseizoen iedere vrijdagavond een natuurexcursie. Kijk voor meer informatie en gratis deelname op www.rotta-natuur.nl

Foto: Aria van Ballegoie

Rottmeren Op kaart nummer: 9

” Kom naar ons natuureiland Tiengemeten in het Haringvliet en ervaar zelf dat er nog een plek in Nederland is waar rust en ruimte is. ”
Henk Maijer, beheerder bij Natuurmonumenten, nodigt u van harte uit.

Unieke Molenviergang Tweemanspolder

De komende twee jaar wordt een nieuw gebied van de Rottemeren ingericht, de Bleiswijkse Zoom Noord. Dit gebied ligt aan de rivier de Rotte en tegenover de Tweemanspolder, waar de enige nog werkende molenviergang ter wereld staat. Al sinds 1727 houden deze molens gezamenlijk de omliggende polder droog. Molens hebben veel wind nodig om hun werk te kunnen doen. In een gebied van 400 meter rondom een molen mogen daarom geen hoge gebouwen of bomen staan. Ook de Bleiswijkse Zoom Noord zal daarom geen hoogopgaande beplanting krijgen. De molens zijn niet te bezichtigen, maar wel te bewonderen vanaf het fietspad langs de Rotte. Op enkele avonden in september zijn de molens verlicht. www.recreatiezuidholland.nl

Rottemeren Op kaart nummer: 9

Speuren in Duinen van Oostvoorne

Wandelen in de natuur is spannender dan ooit tevoren. Het Zuid-Hollands Landschap heeft speciaal voor kinderen een spannend speurpad door de Duinen van Oostvoorne uitgezet. Kom in de meivakantie naar Rockanje en zoek de verborgen route door het prachtige natuurgebied. Zie ook pagina 10 van deze krant.

Oostvoorne/Rockanje Op kaart nummer: 30

Kunstkijken in de natuur

Benieuwd naar kunst en cultuur? Dan maakt de fiets- of wandelroute 'Rondje kunst' de tocht of wandeling extra leuk! Het 'Rondje kunst' in Rottemeren bestaat uit een fraaie fietsroute van 26 km en een wandelroute van 5,5 km. Het 'Rondje kunst' in Midden-Delfland is een aantrekkelijke fietsroute van 55 of 40 km op basis van het fietsknooppuntensysteem. De kunstroutes gaan langs ware kunstwerkjes van moeder natuur aangevuld met fraaie creaties door de mens. Informatie over de routes, bezoekadressen van o.a. galerieën onderweg, kunstwerken en kunstenaars, zijn te vinden in de twee verschillende routefolders 'Rondje kunst', verkrijgbaar via www.recreatiezuidholland.nl

Midden-Delfland en Rottemeren Op kaart nummer: 9 en 12

Proef de kwaliteiten van Cittaslow

Actief genieten van het goede leven in een prachtige omgeving en lekker tot rust komen in eigen land? Dat kan in het groene Midden-Delfland! In dit unieke oer-Hollandse landschap op een steenworp afstand van Delft, Den Haag en Rotterdam zijn vele fiets-, wandel- en vaarroutes. Bij de gastvrije restaurants, winkels, kwekerijen en boerenbedrijven in het gebied zijn heerlijke verse streekproducten te verkrijgen.

Cittaslow* Midden-Delfland is het laatste open veenweidegebied in het zuidwestelijk deel van de Randstad. Dit oorspronkelijke landschap met weidse uitzichten ligt nog geen half uur fietsen vanaf de steden Delft, Den Haag en Rotterdam. Het drukke stadsleven is hierdoor gemakkelijk af te wisselen met een unieke

oase van natuur, rust en ruimte. Smalle polderwegen, rijen met knotwilgen en vele waterwegen met bruggetjes en rietkragen met broedende meerkoetjes sieren deze streek. Naast wandelaars, fietsers en buitensporters, genieten ook vele pleziervaarders en vissers van de mogelijkheden die Midden-Delfland biedt.

Ook op culinair gebied is Midden-Delfland het bezoeken meer dan waard. Voor elke smaak en elk budget zijn er in de karakteristieke dorpen passende eetgelegenheden. Het aanbod reikt van een intiem eetkamerrestaurant en biologische lunchroom tot een gezellig eetcafé en een sfeervol sterrenrestaurant. In de zomer is het genieten op het terras aan het water of in een theetuin met uitzicht op een boomgaard. De deuren van de streekwinkels, boerenbedrijven en kwekerijen staan open, of mensen nu met zijn tweeën of met een groep aankloppen. Naast rondleidingen

en arrangementen bieden vele ondernemers een keur aan ambachtelijke streekproducten. Met de biologisch gekweekte druiven, verschillende soorten jam, kaas, honing en mosterd kunnen bezoekers van Midden-Delfland dus ook thuis nog nagenieten van de heerlijke kwaliteiten van deze Cittaslow.

www.middendelfland.nl en www.cittaslow-nederland.nl

* Cittaslow is een internationaal keurmerk voor gemeenten die streven naar de hoogste kwaliteit op het gebied van landschap, streekproducten, milieu, cultuurhistorie en gastvrijheid.

Midden-Delfland Op kaart nummer: 12

Uitwaaaien op Tiengemeten

Natuureiland Tiengemeten is echt een dagje uit. De pont er-naartoe zorgt al voor een vakantiegevoel. Eenmaal op het eiland heerst rust en ruimte.

Het informatiecentrum laat zien waarom het aanleggen van nieuwe natuur de moeite waard is; op Tiengemeten wordt het jaarlijks mooier!

Recreatiemogelijkheden zijn er volop. Wandelaars kunnen hun hart ophalen met stoer struinen door de Wildernis, langs de Schotse hooglanders.

Ontspannen wandelen kan door de landschappen Weelde, met moerasnatuur vol vogels en Weemoed met ouderwets boerenland.

Bezoek ook het Rien Poortvlietmuseum naast het informatiecentrum. Herberg Tiengemeten verderop is er voor een hapje en een drankje. Natuurmonumenten werkt hard aan de verdere ontwikkeling van de recreatieve mogelijkheden van het eiland. Zo opent binnenkort het Landbouwmuseum Tiengemeten haar deuren en zijn er plannen voor een prachtige natuurspeelplaats. Altijd een reden om terug te keren dus. Overnachten kan ook! Alle informatie is te vinden op www.natuurmonumenten.nl/tiengemeten.

Foto: Natuurmonumenten/Ferry Siemensma

Zuid-Beijerland Op kaart nummer: 36

Het groen ligt om de hoek, de Stadrecreatiekaart wijst de weg

Met een volle mand Stadrecreatiekaarten, kwamen gedeputeerde Evertse, regiobestuurder Houtzager en wethouder Baldewsingh aanfietsen op een regenachtige zaterdagmorgen in februari. Aangekomen bij kanovereniging De Windhappers overhandigden zij deze Stadrecreatiekaarten aan de inwoners van Den Haag. De Stadrecreatiekaart is gemaakt om de Hagenaren op ideeën te brengen hoe ze makkelijk en snel, de dichtbij gelegen natuur- en recreatiegebieden kunnen bezoeken. Ook staan er fiets-, wandel- skeeler en vaarroutes op aangegeven. De kaart is gratis af te halen bij de stadsdeelkantoren, VVV, Stadsboerderijen en de bibliotheken in Den Haag.

Ruimte voor evenementen

De natuur- en recreatiegebieden in Zuid-Holland zijn er in allerlei kleuren en maten. Of het nu gaat om een heerlijk lange fietstocht maken, de onderwaterwereld verkennen of even de hond uit laten. Er is voor elk wat wils. Zo komt het ook wel eens voor dat er een grootschalig evenement is voor een groep mensen. Een aantal gebieden dat in beheer is bij G.Z-H is daarvoor geschikt. Denk aan sportevenementen aan de Grevelingen en het Badstrand Rockanje. Maar ook festivals zoals houseparty's en Griendpop. Voorafgaand

komt er heel wat bij kijken. De handhavers van G.Z-H hebben daarbij een belangrijke taak.

Bij de vergunningaanvraag controleren de G.Z-H handhavers, waaronder Robert Paling, of het evenement op de juiste locatie wordt georganiseerd, of het publiek er kan komen en of er voldoende parkeerplaatsen beschikbaar zijn. Kan een gebied een dergelijk evenement aan en ontstaat er niet te veel schade? Als aan dit alles wordt voldaan, volgt een afstemmingsoverleg. De plaatselijke politie legt zijn eisen

neer over de openbare orde en er worden afspraken gemaakt over de verzorging van de bezoekers: eten, drinken, toiletunits en EHBO post. Voordat de opbouw start, vindt een schouw plaats. Hierin wordt vastgelegd hoe het terrein er op dat moment uitziet. Zo kan eventuele schade na afloop worden vastgesteld.

Op de dag zelf

Robert vertelt dat Griendpop een sfeervol en goed georganiseerd evenement is voor de lokale bevolking. “Maar toezicht op de openbare orde

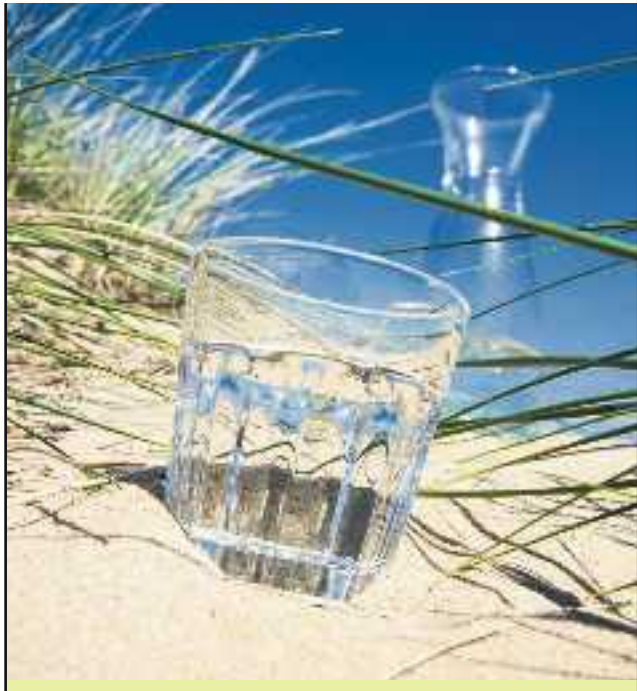
blijft noodzakelijk. Na afloop van het festival bleef een aantal jongeren hangen rond het evenemententerrein. Een ruzie maakte het noodzakelijk dat enkele handhavers met de politie hebben ingegrepen om te voorkomen dat er vechtpartijen uitbraken. Door snel op te treden bleef het bij een woordenwisseling en was het een geslaagd festival. Gelukkig is dit iets wat niet vaak voorkomt. Je ziet altijd mensen genieten van het evenement en van de prachtige locaties in de natuur. Dit is waar het ons om te doen is”.

Leuke evenementen voor jong en oud

Ieder jaar zijn in Midden-Delfland verschillende evenementen waar van alles te beleven valt. Deze evenementen zijn opgenomen in het activiteitenoverzicht in deze krant. Zo ook de spectaculaire roofvogeldag op zondag 12 september. Verschillende demonstraties worden dan gegeven en meerdere shows worden met vogels gevlogen. Naast het programma zijn er ook leuke interactieve activiteiten voor kinderen zoals uilenballen pluizen, nestkasten timmeren, figuurzagen. Locatie: Natuurcentrum De Boshoek, Bospad 3, 3121CL Schiedam. Van 11:00 tot 17:00 uur (gratis toegang). Kijk voor meer informatie op www.natuurcentrumdeboshoek.nl

Schiedam, Midden-Delfland Op kaart nummer: 12

Duin & water: een succes!

Dunea levert drinkwater aan ongeveer 1,2 miljoen mensen in westelijk Zuid-Holland. Het drinkwater wordt gemaakt in de duinen tussen Monster en Katwijk. Maar, zonder mooie duinen, geen goed drinkwater. Daarom beheert Dunea de duingebieden Meijendel, Solleveld en een deel van Berkheide en wordt er continu gewerkt aan een goede balans tussen duin en water en recreatie. De natuur herstelt zich en duin kan weer duin zijn: een succes en een goede zaak voor alle planten en dieren. Dat wil Dunea graag met iedereen delen tijdens een excursie door Berkheide op 22 juni. Maar, er is natuurlijk nog veel meer te beleven in de duinen. Elk seizoen heeft zijn eigen kenmerken en zo valt er steeds weer iets nieuws te ontdekken. Het uitgebreide excursieprogramma van Dunea biedt voor elk wat wils. Aanmelden voor een excursie of meer informatie over de duinen? Kijk op www.dunea.nl.

Hollands Duin, Berkheide Op kaart nummer: 3

Natuurlijk Grevelingen

Heckrunderen, Fjordenpaarden, Braamsluiers, Grasmussen, Zeekraal, Schorrekruid, Moeraswespenorchis, Parnassia. Deze voorbeelden van flora en fauna hebben één ding gemeen: ze zijn te vinden in de Grevelingen. Voor veel natuurliefhebbers een belangrijke reden om juist hier op pad te gaan of mee te gaan met een excursie onder begeleiding van een ervaren en enthousiaste natuurgids. De hele zomer door organiseert het Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen natuurexcursies op de mooiste plekken op en rond het meer. Excursies die deels over water, deels over land gaan, excursies met een huifkar op de Slikken van Flakkee, doorstapexcursies op het eiland Veerplaat van vier uur. Voor een compleet overzicht van alle excursies, data en prijzen kijk op www.grevelingen.nl.

Themajaar 2010 Leve de Vaarwegen en Waterlinies!

Heeft u er wel eens bij stil gestaan hoeveel water er is in Zuid-Holland? Met een provincie die voor een zesde uit water bestaat, komt u veel water tegen. Als rivier, als kanaal

of als boezem langs een polder. We zijn er zo aan gewend dat we bijna zouden vergeten hoe bijzonder waterwegen zijn in ons landschap. De historische vaarwegen verbinden

al eeuwenlang stad en omme- land. Op het water is het natuurlijk genieten, maar ook er langs valt veel te beleven. Aan brugwachtershuisjes, sluizen en fraaie bruggen.

Behalve een transportmiddel was water in de Middeleeuwen ook een belangrijk wapen. Door een polder onder water te zetten liepen paard en wagen hopeloos vast. Deze waterlinies bleken lange tijd effectief. Nu herinneren de forten, de sluizen en de polders nog aan het militaire verleden. De forten, vaak half verstopt onder de grond, maken een bezoek tot een echte ontdekkingsocht.

De provincie Zuid-Holland wil dit unieke culturele erfgoed bij een breed publiek onder de aandacht brengen. Samen met gemeenten, culturele instellingen en particulieren organiseert ze het hele jaar activiteiten. Kijk op de website www.levedevaarwegenwaterlinies.nl

Er zijn fietsroutes voor de waterlinies en bij de Vliet, vaar mee op een trekschuit getrokken door paarden of bezoek het kunstproject aan de Lek bij Schoonhoven. Of kom naar de maritieme events in Schiedam, Leiden of Goeree Overflakkee. Kortom Ontdek de Vaarwegen en Waterlinies!

Foto: pzn, vloot vliet

Haagse Bos Voetsporen uit het verleden

Het Haagse Bos, een uniek bos in de grote stad waar men de drukte kan ontvluchten. Om even een frisse neus te halen, de hond uit te laten, naar het werk te fietsen, lekker te luieren op een ligweide of de natuurspeelplaats Robin Hood verkennen. Niet alleen nu genieten mensen en dieren van het Haagse Bos. Het bos heeft door de eeuwen heen veel meegemaakt. Als bomen konden spreken...

Als de bomen konden spreken dan zouden zij vertellen over het woud dat zich uitstrekte langs de kust van 's-Gravenzande tot de Haarlemmerhout. En over de graven van Holland die hier jaagden op reeën, hazen en fazanten. Ze zouden

vertellen over de Acte van Redemptie: in 1576 ondertekend door Willem van Oranje waarin bepaald werd dat het Haagse Bos nooit mocht worden verkocht of omgehakt. Of over het clootspel dat in de 17e eeuw werd gespeeld op het Malieveld. Ook zouden zij vertellen over de Tweede Wereldoorlog toen na de bevrijding nog slechts 20% van de bomen overeind stonden.

Vandaag de dag zijn deze en andere belangrijke momenten uit de historie van het Haagse Bos nog duidelijk zichtbaar. Laat je verrassen tijdens een bezoek aan het Haagse Bos en stap in de voetsporen van het verleden.

www.staatsbosbeheer.nl

Den Haag Op kaart nummer: 5

Horeca in de recreatiegebieden

Vastgoedontwikkeling

Jeroen van de Merwe is één van de drie vastgoedspecialisten bij G.Z-H. en aan hem is een aantal vragen gesteld over vastgoedontwikkeling in de natuur- en recreatiegebieden.

Wat doe je precies?

“Wij zetten ons in voor een aantrekkelijk aanbod van recreatieve voorzieningen dat aansluit bij het karakter van de verschillende recreatiegebieden. Voorbeelden zijn informatiecentra, grote evenementen, golfbanen, kampeerbedrijven, jachthavens, sauna’s en thermen, outdoorbedrijven, bungalowparken en horecagelegenheden”, aldus Jeroen.

Inspelen op de wensen van recreanten, hoe doe je dat?

“Mijn collega’s en ik hebben een breed netwerk in vastgoed, recreatie en toerisme. Via ons netwerk volgen wij ontwikkelingen in de markt die een meerwaarde kunnen betekenen voor onze recreanten. Daarnaast peilt G.Z-H regelmatig de wensen van onze bezoekers. Vanuit deze kennis verkennen wij de mogelijk-

heden om met bestaande en nieuwe relaties onze gebieden te blijven ontwikkelen.”

Nieuwe ondernemers, nieuwe ideeën? Zijn die welkom?

“Wij zijn altijd op zoek naar goede ondernemers die innovatieve voorzieningen met marktpotentie kunnen realiseren in onze recreatiegebieden. De combinatie van een mooie natuurlijke omgeving, groeiende bezoekersaantallen en een breed aanbod aan activiteiten maakt onze locaties aantrekkelijk om in te investeren. De diversiteit aan locaties en

plannen maakt het werk als vastgoedspecialist bij G.Z-H zo bijzonder”.

G.Z-H Vastgoedontwikkeling

G.Z-H beheert en ontwikkelt 15.000 hectare land en water voor 10 natuur- en recreatieschappen in Zuid-Holland en Zeeland. De opbrengsten uit vastgoedontwikkeling dragen bij aan het beheren en ontwikkelen van de openbare recreatieve voorzieningen. Interesse of vragen? Neem dan contact op met G.Z-H vastgoedontwikkeling, 010-298 1010.

Er op uit met nieuwe thema’s!

Op de Zuid-Hollandse Eilanden ligt een gemarkeerd wandelnetwerk dat wordt uitgebreid. Er zijn vijf prachtige wandelroutes met ieder zijn eigen karakter op Voorne-Putten-Rozenburg. Voornepad, Bernisepad, Landgoederenpad, Biertpad en Puttenpad variëren van 12 tot 70 kilometer.

In oktober 2010 opent het recreatieschap twee nieuwe wandelroutes: Strypepad en Rozenburgpad. Ook kan nu al een fantastische wandeling gemaakt worden. Het Strypepad voert namelijk door het nieuwe Strypegebied in Westvoorne, tussen Brielle en Rockanje. Het laarzenpad van Waterschap Hollandse Delta is hierin verweven. Dit pad is zeer bijzonder en leidt langs de kreek Strypsche Wetering. Bijbehorende bordjes vertellen meer over thema’s als waterberging en natuurontwikkeling.

De wandelroutes sluiten zo op elkaar aan dat inkorten of juist een combinatie mogelijk is. Kijk voor verkoopadressen van de wandelroutefolders op

www.recreatiezuidholland.nl

Voorne-Putten-Rozenburg Op kaart nummer: 45

Mountainbiken Twee remmen, helm en enthousiasme

Zin in een uitdaging? Heb je een mountainbike maar nog nooit een echt parcours gereden? Haal hem uit de schuur en laat de benen werken. In het Hoge Bergse Bos ligt een spectaculaire mountainbikeroute van zo’n 7 km. Afwisselend smalle paden, heuvels, scherpe bochten en tussen bomen door. Kun je er geen genoeg van krijgen? Om het Oostvoornse Meer ligt een ATB-route van 12,5 km. Ook deze vereist echte stuurmanskunst. De overwinningprijs... een prachtig uitzicht over het meer! Liever iets rustiger beginnen? Kies dan voor de Land van Wijk en Woudenroute. De internationale markering is herkenbaar aan een driehoek met daaronder 2 rondjes. Er zijn zes ATB-routes in Zuid-Holland.

www.mtbroutes.nl en www.recreatiezuidholland.nl

Alle knopen aan elkaar

In de omgeving van de Reeuwijk Plassen was het al mogelijk om met het fietsknooppuntensysteem rond te fietsen. Dit voorjaar is de laatste ontbrekende schakel gerealiseerd. Met de introductie van dit fietsknooppuntensysteem rond de plassen is het nu heerlijk fietsen door heel het Groene Hart.

Eenvoudig zelf route en kilometers bepalen

Op informatiepanelen staan de afstanden tussen de knooppunten aangegeven en de bijbehorende knooppuntnummers. Onderweg volgt u de gekozen nummers op de borden in de richting van de pijl. Zo fietst u van knooppunt naar knooppunt de route die u zelf heeft bedacht.

Een bron van informatie en een feestje

Het informatiecentrum De Hartloper ligt aan de afrit naar recreatiegebied Reeuwijkse Hout. Het Natuur- en recreatieschap Reeuwijkse Plassen e.o. heeft speciaal een handzame folder uitgebracht met het nieuwe fietsknooppuntensysteem. Deze is te koop bij het informatiecentrum. Tijdens het openingsfeestje op 16 mei, in combinatie met het unieke fietsevenement “Op de

trappers in etappes”, zijn 1.000 exemplaren gratis verkrijgbaar. Naast exposities, cultuurhistorische informatie, streekproducten en recreatiefolders starten bij De Hartloper ook allerlei ac-

tiviteiten. Open op zaterdag en zondag 11:00-17:00 uur. Kijk op groenehart.nl en recreatiegebied-reeuwijkseplassen.nl

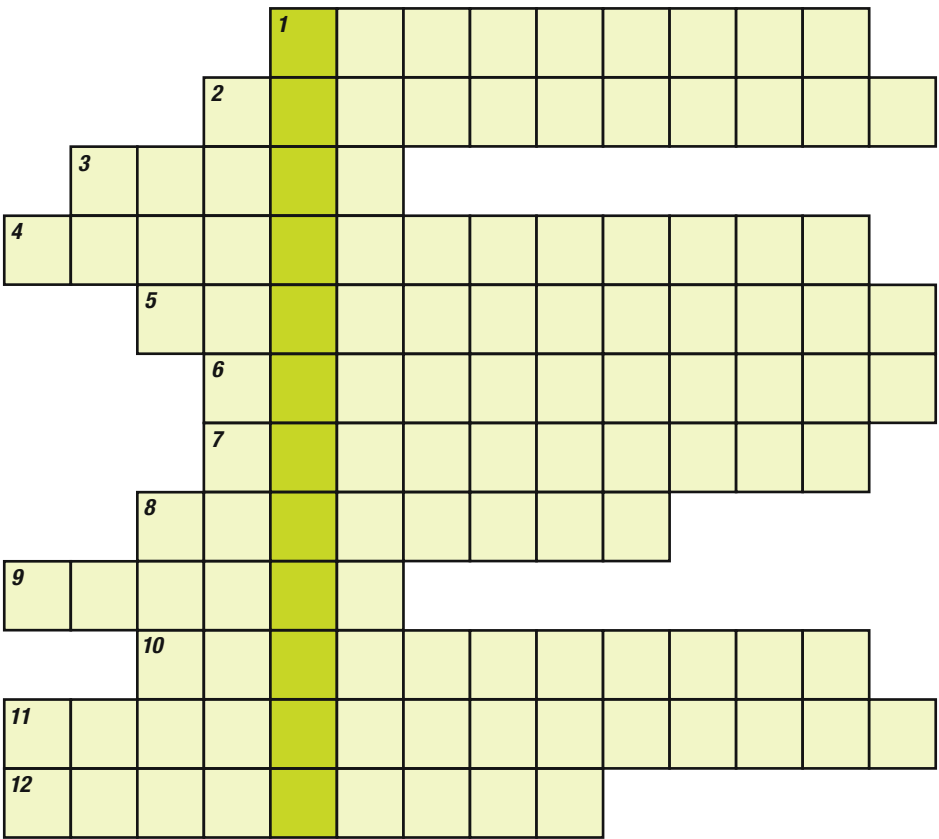
Reeuwijk, Reeuwijkse Plassen Op kaart nummer: 10

Puzzel mee en maak kans op mooie prijzen

Beantwoord alle vragen en ontdek in de groene verticale balk een woord. De antwoorden zijn terug te vinden in deze Naar Buiten krant. Mail uw oplossing + adresgegevens vóór 17 mei naar gzh@pzh.nl of zend een ansicht- of briefkaart (zonder envelop) naar: G.Z-H t.a.v. Puzzel Naar Buiten 2010, Postbus 341, 3100 AH Schiedam. Vergeet niet uw antwoord met volledige adresgegevens te vermelden. Over de uitslag wordt niet gecommuniceerd. Alleen prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht. Maximaal 1 prijs per woonadres.

- 2x** Beauty & sauna prestige arrangement: drankje en iets lekkers, badjas, badhanddoeken, slippers, saunafaciliteiten, gelaatsbehandeling 60 min incl. hand scrub en –massage, lichte lunch- of dinergerecht incl. wijn en mineraalwater, Jumbobruiner en Hydrojet watermassagebed, drankje tot besluit. www.thermenbarendrecht.nl
- 3x** 18 holes golfen bij Pitch & Putt Leidschendam voor 2 personen. Ontvangst met koffie en een lekkernij. Hierna krijgen de spelers een instructie, materialen en kunnen zij gaan golfen. www.pitch-putt.nl/leidschendam
- 2x** beginnerscursus klimmen voor twee personen De Monte Cervino 34 meter, Buitensportcentrum Outdoor Valley
- 2x** waterfietsen voor twee personen, Buitensportcentrum Outdoor Valley Bergschenhoek. Kijk voor meer informatie op www.outdoorvalley.nl
- 1x** 18 holes bij Pitch & Putt Golfbaan Rhoon voor 2 personen. www.abelrestaurant.nl of www.pitch-putt.nl/rhoon
- 1x** Bevertocht met het gezin (max. 2 volwassenen en 3 kinderen) vanaf Hollandse Biesboschcentrum Dordrecht
- 5x** vaarexcursie Nieuwkoopse Plassen voor 2 personen in het vaarseizoen 2010 (Natuurmonumenten)
- 5x** atuuexcursie met gids Slikken Flakkee voor 2 personen (Staatsbosbeheer)
- 3x** boek 'Veen-land Water-land, honderd eeuwen landschap in de Venen' van Jacques de Raad (Natuurmonumenten)
- 10x** jaarabonnement op Onverwacht Nederland (magazine Staatsbosbeheer)
- 5x** kinderboek "He, kijk daar eens!" (Zuid-Hollands Landschap)
- 5x** pakketje met recreatiekaart Meijndel en twee toegangskaarten voor gebied Kijfhoek en Bierlap in Meijndel (Dunea)
- 5x** keuze uit: lidmaatschap Haagse Natuurverkenner kinderen 7 t/m 13 jaar of excursie Japanse tuin voor twee personen (Den Haag)
- 5x** kinderboekje 'Het toverblad van Meijndel' (Dunea)
- 10x** rugtas met diverse recreatiefolders en de boeken Het laatste kind in het bos en Vrijspel voor natuur en kinderen (G.Z-H/Natuur- en recreatieschappen)
- 5x** fietsfolderpakket in rugtas (G.Z-H/Natuur- en recreatieschappen)
- 5x** wandelfolderpakket in rugtas (G.Z-H/Natuur- en recreatieschappen)

1. Horecagelegenheid waar je je elektrische fiets kunt opladen	8. In deze plaats vind je het bezoekerscentrum Tenellaplas
2. Vlakbij Rotterdam gelegen natuureiland	9. Naam van één van de bevers uit het Beverbos in de Biesbosch
3. Beheerder van de duingebieden Meijndel en Solleveld	10. Het provinciale themajaar 2010 draait om vaarwegen en
4. Klein visje dat voorkomt in het Grevelingenmeer (zeer geliefd bij visetende vogels!)	11. Deze 'Cittaslow' is het laatste open veenweide-gebied in 't Zuidwestelijk deel van de Randstad
5. Het grootste groengebied in Den Haag	12. Naam van de natuurspeelplaats in het Haagse Bos
6. Vogelplas gelegen tussen de recreatiegebieden Vlietland en Leidschendammerhout	
7. Felbegeerde trofee, te winnen tijdens het jaarlijkse internationale rozenconours	

G.Z-H

Iedereen heeft recht op groen. Om te bewegen, te ontspannen en te onthaasten. G.Z-H maakt het mogelijk. Wij zorgen voor recreatiemogelijkheden voor een brede groep mensen. Om dit waar te maken werkt G.Z-H samen met veel partijen en overstijgen we grenzen: gebiedsgrenzen, bestuurlijke grenzen en beleidsgrenzen. In dit kader zorgt G.Z-H voor de ontwikkeling, de uitvoering en het beheer van recreatiegebieden van Zuid-Hollandse en Zeeuwse (natuur- en) recreatieschappen. Op de website www.gzh.nl kunt u via het reactieformulier terecht voor vragen of opmerkingen. Meer weten over G.Z-H? Kijk dan op www.gzh.nl. Meer weten over recreatiegebieden in de buurt? Kijk dan op www.recreatiezuidholland.nl. Hier kunt u zich ook aanmelden voor de nieuwsbrief.

Provincie Zuid-Holland

De komende jaren krijgt de provincie Zuid-Holland er aanzienlijk meer groen- en recreatiegebieden bij. Ook wordt de leefomgeving van de Zuid-Hollanders mooier gemaakt door onder andere de verrommeling tegen te gaan. Zo dragen we bij aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Uiteindelijk wil de provincie dat zo veel mogelijk mensen genieten van onze kust, de rijke cultuur, de vele fiets-, wandel- en watersportmogelijkheden en de leuke attracties. Kijk op www.zuid-holland.nl

Dunea

Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Wij ontvangen jaarlijks ongeveer 1 miljoen recreanten in de duinen tussen Monster en Katwijk. Dunea beheert deze prachtige natuur en beschermt de drinkwaterwinning. Dat doen we al ruim 135 jaar. Schoon drinkwater, rust en ruimte in de Randstad vormen de basis voor een goed leven. De medewerkers

van Dunea zijn altijd op zoek naar (nieuwe) oplossingen en mogelijkheden voor drinkwater en natuur. www.dunea.nl

Doe mee met Natuurmonumenten

Natuurmonumenten is een vereniging van meer dan 800.000 leden, met een gezamenlijk doel: zorgen voor natuur in Nederland. Daarom verwerven en beheren we natuurgebieden – het zijn er inmiddels 355 met een gezamenlijke oppervlakte van ruim 100.000 hectare. Zo houden we Nederland open en groen, en kunnen we blijven genieten van de natuur. Uw steun is daarbij hard nodig. Doe mee, geef op giro 9933. Of word lid, het kan al vanaf twee euro per maand. Kijk op www.natuurmonumenten.nl

Gemeente Den Haag

De dienst Stadsbeheer van de gemeente Den Haag zorgt ervoor dat de stad schoon, heel en leefbaar blijft. Stadsbeheer gaat bijvoorbeeld over het ophalen van huisvuil, de kwaliteit van water, bodem en riolering. Maar Stadsbeheer gaat ook over de natuur in Den Haag. Er zijn stadsparken, duinen, bossen, landgoederen en recreatiegebieden. De gemeente zorgt ervoor dat al deze Haagse natuur de ruimte krijgt en mooi groen blijft. Kom eens kijken in groen Den Haag: www.denhaag.nl/groen

Het Zuid-Hollands Landschap

De Stichting Het Zuid-Hollands Landschap spant zich dagelijks in om de schaarse natuur een volwaardige plek op de overvolle kaart te geven. Zij doet dit door gebieden aan te kopen en zorgvuldig te beheren. Ook voorlichting en belangenbehartiging behoren tot de structurele taken. De Stichting Het Zuid-Hollands Landschap – met 55.000 donateurs – beheert meer dan 3700 hectare aan natuurgebieden in Zuid-Holland. Word ook beschermer en kijk op: www.zuidhollandslandschap.nl

Natuur- en Recreatieschap De Hollandse Biesbosch

De Hollandse Biesbosch ligt ten zuiden van Dordrecht en Sliedrecht. Het beheer is in handen van het Natuur- en Recreatieschap de Hollandse Biesbosch, dat als doel heeft de natuur- en landschapswaarden van het gebied te beschermen en daarbinnen recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken. Het schap participeert in het overlegorgaan Nationaal Park De Biesbosch. De Biesbosch is één van de grootste waardevolle natuurgebieden van Nederland en één van de weinige nog bestaande zoetwatergetijdengebieden in Europa.

Promotie Platform Midden-Delfland

In het afwisselende gebied Midden-Delfland stelt het Promotie Platform Midden-Delfland zich tot doel om MiddenDelfland en de verschillende vormen van recreatie, die hier beoefend kunnen worden, te promoten. Het Promotie Platform is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties op het vlak van recreatie, cultuur, landbouw en natuur. Kijk op www.middendelfland.net

Gemeente Midden-Delfland

De gemeente Midden-Delfland bestaat uit de woonkernen Den Hoorn, Maasland, Schipluiden, 't Woudt en De Zweth. Samen met het karakteristieke landschap vormen de kernen een groene zone tussen Den Haag, Delft, Rotterdam en het Westland. De gemeente is de eerste Cittaslow van Nederland en richt zich op een respectvolle ontwikkeling van de historische dorpen en het buitengebied. Meer informatie www.midden-delfland.nl en www.cittaslow-nederland.nl

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer waarborgt de kwaliteit van een groene leefomgeving voor mens, plant en dier. Met 246.000 ha natuurgebied in haar beheer is

Staatsbosbeheer de grootste natuurbeheerder in Nederland. De kans is groot dat u Staatsbosbeheer kent van een bezoek aan onze bossen. Maar wij doen méér dan zorgen dat de bossen er goed bij staan. Zo kunt u bij ons ook midden in de natuur kamperen, met de boswachter mee op een nachtelijke excursie of een avontuurlijke GPS-route lopen. Staatsbosbeheer produceert hout, organiseert activiteiten voor kinderen, legt speelbossen aan en zorgt dat er meer natuur dichtbij de stad komt. En behalve van onze bossen kunt u ook genieten van duinen, akkers, heide, moerassen, stuifzanden en open water. Kijk voor meer informatie op www.staatsbosbeheer.nl

Colofon

De recreatiekrant Naar Buiten is een uitgave van G.Z-H in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, Dunea, Natuurmonumenten, gemeente Den Haag, Het Zuid-Hollands Landschap, De Hollandse Biesbosch, Promotie Platform Midden-Delfland, gemeente Midden-Delfland, Staatsbosbeheer, de Zuid-Hollandse (natuur- en) recreatieschappen en Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen.

Heeft u vragen? Neem dan contact op met G.Z-H, telefoonnummer 010 - 298 1010.

Uitgave	april 2010
Opmaak	Veronica Litho
Coördinatie	G.Z-H
Printmanagement	Kobalt BV - Amstelveen
Fotografie	G.Z-H samenwerkende partijen en zie bijschriften foto's
Druk	jaargang 4

